

Miten yritystoiminta ajetaan alas hallitusti?

24.9.2024

Vuosien yritystoiminnan pyörittämisen jälkeen kokeneella yrittäjällä saattaa käydä mielessä oman yritystoiminnan lopettaminen. Jatkajaa ei ole löytynyt perhepiiristä eikä jatkajaa ole tiedossa perheen ulkopuoleltakaan. Syynä yritystoiminnan lopettamiseen voivat olla yrittäjän korkea ikä, yrittäjän sairastuminen, yrittäjän motivaation puute omaan työhön tai leipääntyminen oman yrityksen pyörittämiseen, yrittäjän muuttaminen toiselle paikkakunnalle, yrityksen toimiala on niin sanotusti hiipuva auringonlaskun toimiala, yrityksen sijainti muuttotappioisessa kunnassa, vähäinen asiakasmäärä sekä yrityksen heikko kannattavuus ja maksuvalmius.

Toiminimen lopettaminen yksinkertaista

Yrityksen lopettaminen riippuu pitkälti yhtiömuodosta. Toiminimen lopettaminen on suhteellisen yksinkertaista ja edullista. Yrittäjä tekee lopettamisilmoituksen kaupparekisteriin YTJ-palvelussa ja/tai verottajalle OmaVerossa. Lopettamisilmoituksen voi lähettää kaupparekisteriin myöskin paperilomakkeella. Lopettamisilmoitus on maksutonta. Yrityksen taseen varallisuus pitää toiminimessäkin joko myydä ulkopuoliselle tai siirtää yrittäjälle, ja tästä voi aiheutua veroseuraamuksia yrittäjälle yrityksen viimeisenä toimintavuotena.

Osakeyhtiön vapaaehtoinen selvitystilamenettely

Sen sijaan osakeyhtiötä ei voi lopettaa pelkällä ilmoituksella kaupparekisteriin. Osakeyhtiön on hyvä suunnitella yrityskonsultin kanssa yhtiön hallittu alasajo, joka voidaan toteuttaa vapaaehtoisena selvitystilanmenettelynä. Yhtiökokouksessa tarvitaan 2/3 äänistä, jotta osakeyhtiö voidaan purkaa ja asettaa vapaaehtoiseen selvitystilamenettelyyn. Selvitystilamenettelyssä yhtiön varallisuus realisoidaan ja jaetaan osakkeenomistajille. Samoin hallituksen ja toimitusjohtajan tilalle määrätään selvitysmies tai selvitysmiehet esimerkiksi osakeyhtiölakia tunteva yrityskonsultti tai lakitoimisto. Selvitystilassa yritys maksaa mahdolliset pitkä- tai lyhytaikaiset velkansa pois kuin myös velat osakkaillekin.

Taseen realisointi

Yhtiö taseen varallisuus pyritään realisoimaan puhtaaksi mm. myymällä kurantin varaston ja käyttöomaisuuden. Yrityksen varallisuuden realisointi voi tarkoittaa kiinteistön myymistä tai liiketilan myymistä kuin myös yrityksen muun käyttöomaisuuden myymistä. Samoin varastossa tehdään inventaario ja varasto pyritään myymään pois – mielellään täydellä myyntihinnalla. Jos toimiston tietokoneet ja puhelimet ovat jo liian vanhentuneita, niin vanhentuneet koneet voidaan myös lahjoittaa esimerkiksi oppilaitoksille tai hyväntekeväisyysjärjestöille tai viedä SER-keräykseen.

Sopimusten irtisanominen

Yhtiö joutuu irtisanomaan henkilöstönsä antamalla kirjallisen irtisanomisilmoituksen. Tämän lisäksi yhtiö joutuu ilmoittautua pois työnantajarekisteristä, arvonlisäverorekisteristä ja ennakkoperintärekisteristä. Työeläkevakuutukset ja lakisääteiset vakuutukset täytyy lopettaa, työntekijöille täytyy tehdä työtodistukset ja maksaa lomapalkat loppupalkan yhteydessä. Työsopimusten irtisanomisen lisäksi monta muuta sopimusta täytyy lopettaa tai irtisanoa esim. vuokrasopimus, vakuutussopimukset, kiinteistönhuoltosopimus, isännöintisopimus, vartiointisopimus, siivouspalvelusopimus, domainosoitteet, verkkosivuoperaattori, puhelin- ja internetliittymien operaattori ja muut erilaiset palvelusopimukset. Yrityksen postiosoite täytyy päivittää selvitysmiehen osoitteeksi.

Konkurssin voi välttää

Eniten konkurssihakemuksia – noin 90 % – tekevät verohallinto ja eläkevakuutusyhtiöt maksamattomien laskujen takia. Konkurssia eli velkojien hakemaa vararikkoa kukaan ei tietenkään toivo omalle yritykselleen. Konkurssi voidaan usein välttää maksamalla verot ja TYEL- ja YEL-maksut vakuutusyhtiölle. Yritystoiminnan lopettamisessa ja osakeyhtiön vapaaehtoisessa selvitystilamenettelyssä eli osakeyhtiön purkamisessa on monta yksityiskohtaa, joihin yritystoimintaa lopettavan yrittäjän tai yrittäjien on hyvä perehtyä hyvissä ajoin ja mielellään pyytää apua yrityskonsultilta tai yrityskaupan asiantuntijalta.

*Artikkeli on osa Euroopan Unionin osarahoittamaa Ratkaisuja maaseudun koneyritysten jatkuvuuteen ja kilpailukykyyn – RATKI-hanketta.***Taru Huhtala**
KTT, asiantuntija TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Kirjoittaja on omistajanvaihdosasiantuntija Seinäjoen ammattikorkeakoulussa.